

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

महासंचालक

संकल्पन, प्राशिक्षण व संशोधन

महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था, मेरी
दिंडोरी रोड, नाशिक-४२२ ००४.

महाराष्ट्र राज्य (भारत)

दूरध्वनी क्रमांक

कार्यालय - ०२५३-२५३०६२८

निवास - ०२५३-२५३४२६६

फॅक्स - ०२५३-२५३०७६४

ई-मेल - aomeri-nsk @ sancharnet.in
rsgid@ dataone.in

तांत्रिक परिपत्रक

विषय : माती धरणांच्या काटछेदांच्या व्यवहार्यतेबाबत.

: संकल्पनातील काही बाबींमध्ये सुधारणा करणेबाबत.

प्रस्तावना :

महाराष्ट्रात प्रादेशिक विभाग निहाय / खोरे निहाय पाटबंधारे विकास महामंडळांची निर्मिती झाल्यानंतर माती धरणांची कामे मोठ्या प्रमाणात हाती घेण्यांत आली. यापूर्वी योजनांचे आराखडे व संकल्पने, त्यावेळचे उपलब्ध तंत्रज्ञान, वेळेची निकड व क्षेत्रीय परिस्थिती लक्षात घेऊन तयार करण्यांत आलेले होते.

गेल्या १० वर्षांच्या प्रत्यक्ष अनुभवानंतर वेळोवेळी विकसित होणारे तंत्रज्ञान, क्षेत्रीय स्तरावरील अडचणी, विविध पातळ्यांवरील तांत्रिक विषयावरील बैठकांमध्ये क्षेत्रीय अधिका-यांनी केलेली चर्चा, झालेल्या कामांचा मागोवा इत्यादी विचारात घेऊन योजनांचे आराखडे व संकल्पनात महत्वपूर्ण बदल करणे आवश्यक ठरले आहे. माती धरणांच्या काटछेदांच्या काही घटकांमध्ये अनुषंगिक कपात करून काटछेदांची व्यवहार्यता वाढविणे शक्य आहे, असे दिसून येते. त्या अनुषंगाने काटछेदांच्या संकल्पना मध्ये काही सुधारणा करण्याचे या परिपत्रकानुसार निर्देशित करण्यांत येत आहे. या बदलामुळे योजनेच्या खर्चात काही अंशी बचत होऊन तांत्रिक उद्देशही सफल होतो.

वरील मुद्द्यांचा विचार करून पाटबंधारे योजनांच्या व्यवहार्यतेच्या दृष्टीने माती धरणांच्या काटछेदांचे संकल्पन करीत असतांना, तसेच बांधकामाधीन असलेल्या परंतु वरीलप्रमाणे बदल सामावून घेऊ शकणा-या लघु, मध्यम व मोठ्या पाटबंधारे योजनांच्या बाबतीत खालील मार्गदर्शक सुचनांचा अवलंब करण्यांत यावा.

मार्गदर्शक सूचना :-

१) मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटनेच्या संहितेनुसार दोन टप्प्यातील उभे अंतर १२ मीटर प्रस्तावित करण्यांत येते. तथापि भारतीय मानक संहिता क्र. ८८२६-१९७८ परिच्छेद क्र. ७.१.४.१ नुसार १० ते १५ मी उभ्या अंतरासाठी एक बर्म देण्यांत यावा असे नमूद आहे. त्या

C. D. O. UNIT
६२
२६/१०/००
श्री. वसुदेव

नोंद घ्यावी
३/११/०१
३/११/०१

नोंद घ्यावी
१०/१०/०१
AEL
(R.P. Daskh)

अनुषंगाने स्थैर्यपृथःकरणाच्या आवश्यकतेनुसार १० ते १५ मीटर उभ्या अंतरासाठी एक बर्म देण्यांत यावा.

२) लघु प्रकल्पांकरिता माती धरणाचे स्थैर्य पृथःकरण, धरणाची उंची, पायातील भूस्तर, क्षेत्रीय परिस्थिती व आर्थिक व्यवहार्यतेचा विचार करून धरणाच्या लांबीचे कमीत कमी दोन भाग (two reaches) ठेवण्यास हरकत नसावी. तसेच मोठ्या व मध्यम प्रकल्पांचे लांबीसाठी आवश्यकतेनुसार दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक भाग करावेत.

३) धरणाच्या गाभ्यासाठी आवश्यक असणारी माती कमी प्रमाणात उपलब्ध असल्यास गाभ्याचे दोन्ही बाजूंकडील उतार सामग्रीच्या उपलब्धतेनुसार व भारतीय मानक संहितेच्या तरतुदीनुसार व स्थैर्यपृथःकरणाच्या मर्यादेत राहून सदर उतार १:१ ऐवजी ०.५ : १ पर्यंत ठेवावेत.

४) खोदकामातून निघणा-या बांधकाम साहित्याचे प्रयोगशाळेत परीक्षण करून वापरण्यायोग्य साहित्याचा धरणाच्या आवरणामध्ये random zone म्हणून वापर करण्यांत यावा.

म. सं. सं.

महासंचालक

स्थळ प्रत मा.महासंचालक यांनी मंजूर केली आहे.

संकल्पन, प्रशिक्षण व संशोधन
महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था
नाशिक-४२२ ००४. यांचे करिता

जा.क्र.तांप्र/मअसंसं/अअ(मा.ध.)/२४२/२००७

संकल्पन, प्रशिक्षण व संशोधन

महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था, नाशिक-४.

दिनांक :- २२ फेब्रुवारी २००७.

प्रत :- मा. सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय मुंबई-३२ यांना माहितीस्तव सविनय सादर.

प्रत :- सर्व कार्यकारी संचालक, जलसंपदा विभाग यांना माहितीस्तव सस्नेह अग्रेषित.

प्रत :- सर्व मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग यांना माहितीस्तव अग्रेषित.

प्रत :- अधीक्षक अभियंता (मा.ध./द.ध.), म.सं.सं., नाशिक यांना माहितीस्तव व आवश्यक कार्यवाहीस्तव अग्रेषित.

प्रत :- अधीक्षक अभियंता (दरवाजे व विमोचके), म.सं.सं., नाशिक यांना माहितीस्तव व आवश्यक कार्यवाहीस्तव अग्रेषित.

प्रत :- अधीक्षक अभियंता (वि.गृ.), म.सं.सं., नाशिक यांना माहितीस्तव व आवश्यक कार्यवाहीस्तव अग्रेषित.

प्रत :- सर्व अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग यांना माहितीस्तव अग्रेषित.

प्रत :- कार्यकारी अभियंता, संकल्पचित्र विभाग, मा.ध.२, मा.ध.३, मा.ध.४, ज.नि. म.सं.सं., नाशिक

प्रत :- मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना विभाग (मध्यवर्ती कक्ष), संकल्पन, प्रशिक्षण व संशोधन,

महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था, नाशिक-४ यांना माहितीस्तव.